

ΕΡΕΥΝΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΔΙΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Υπεύθυνος : ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΑΓΚΥΣΟΥΛΑΚΗΣ Διευθυντής-Συντάκτης ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΛΑΤΑΚΗΣ

ΕΤΟΣ ΣΤ΄.

Έν Χανίοις τή 6 Ίανουαρίου 1907 Σάββατον

ΑΡΙΘ. 336

ΚΑΙΤΟΙ άργά, θεωρομεν άναγκάον να δημοσιεύσωμεν άνωτέρω την άγούρευσιν του Προθυπουργού τής Ελλάδος κ. Θεοτόκη κατά την τελευταίαν επί του κρητικού ζητήματος συζήτησιν έν τή Ελληνική Βουλή, ού έδημοσιεύθη έν τω αυθεντικώ αυτού όργανώ εκ των έστενογραφημένων πρακτικών τής βουλής. Η δημοσιευομένη άγούρευσις είναι άπάντησις του κ. Θεοτόκη εις τάς υπό του Άρχηγού τής Αντιπολιτεύσεως κ. Ράλλη ένενηθείσας δυσμενείς κρίσεις επί τής κρητικής πολιτικής τής Ελλάς. Κυβερνήσεως, διαφωτίζει πολλά σημεία των τελευταίων κρητικών περιπετειών, τά όποια μέχρι σήμερον έφαινοντο σκοτεινά, έν συνδιασμώ δέ με τάς διακοπάς του κ. Ράλλη κατοπτρίζει την όμοθυμον γνώμην του Πανελληνίου περί τής νότας τής 10 Ιουλίου, ήν θεωρεί άλεθρίαν εις τά εθνικά συμφέροντα και άποδίδει την μετά την έπίδοσιν τής νότας ταύτης έπεληθούσαν βελτίωσιν των όρων αυτής εις την κατ' αὐτής γεννηθείσαν αντίδρασιν τόσο έν Ελλάδι όσον και έν Κρήτη. Έκ τής άγούρευσεως ταύτης εξαγαγεται ότι ό κ. Θεοτόκης και πρό τής έπίδόσεως τής νότας είχε σχηματίσει γνώμην περί του δυσκόλου τής έν Κρήτη παραμονής τής Α. Β. Γ. του Πρίγκηπος Γεωργίου ένεκα του κατ' αυτόν δεξαγομένου λυσσώδους άγώνος ένς έν Κρήτη κόμματος υποδηθουμένου υπό των κατά του Πρίγκηπος δυσμενών διαθέσεων των αντιπροσώπων των Προστατίδων Δυνάμεων. Τούτων έν ό κ. Ράλλη φαίνεται φρονών, ότι δέν υπήρχε λόγος άπομακρύσεως του Πρίγκηπος εκ Κρήτης, έδημιουργήθη δέ ή ανάγκη αυτή μόνον εκ τής πλημμυρούς πολιτείας του κ. Θεοτόκη, συμβουλεύσαντος τον Πρίγκηπα να μη άποδεχθί την νόταν τής 10 Ιουλίου και θέσαντος ούτω αυτόν αντιμέτωπον πρός τάς Προστ. Δυνάμεις, ών έτύγχανεν έντολοδόχος έν Κρήτη. Ό κ. Ράλης φρονεί πάντοτε ότι ή νότα έδει να άποκρουσθί, άλλ' ότι ή άπόκρουσις έδει να γείνη κατά τρόπον μη φεροντα τον Πρίγκηπα προσωπικώς εις σύγκρουσιν πρός τάς Προστατίδας Δυνάμεις. Όπως δήποτε ή έπεληθούσα λύσις των δυσχερειών κρίνεται υπό πάντων ετανοποιητική και θεωρείται ότι προάγει την εθνικήν όπόθεσιν εις τό ποθούμενον αίσιον τέμμα.

Η συνάδελφος «Ιδμη» του «Ηρακλειού άφορμήν λαμβάνουσα εξ όσων έγράφωμεν περί τής επικειμένης οργανώσεως τής Δικαιοσύνης προσπαθεί καιτοι άναγνωρίζουσα τό όρθόν των παρατηρήσεων μας, να μάς καθησυχάση διαβεβαιούσα ότι ή μελετητικότης και ή πείρα του Υπάτου Άρμοστού θα δικαιώσιν την προς αυτόν εμπιστοσύνην τής Συνελεύσεως. Πέρι τούτου δέν έδειξαμεν καμμίαν ποτέ άμφιβολίαν, ακριβώς δέ και ήμεεις εις τοúτο κατελήξαμεν ότι ή σύνεσις και ή πείρα τής Α. Β. θα υπερπηδήσονται τάς δυσχερείας του έργου, τό όπολον άνετίθη άυτῶ και θα δικαιώσεται

τήν προς αυτόν εμπιστοσύνην τής αντιπροσωπειάς του τόπου. Άλλ' όσα έγγραφον τό «Συντάγμα», όργανον τής Αντιπολιτεύσεως έν Χανίοις, επί του θέματος τούτου, και έξ άφορμής των ύφ' ήμών γραφέντων, άποδεικνύουσιν ότι είχομεν δικαίον γράψαντες όσα έγράψαμεν. Άπεριφράστως συνηγορεί υπέρ του διορισμού εις τά δικαστικά αξιώματα των πρωταθλητών του θερισιακού κινήματος ώς περί άμοιβής όφειλομένης εις αυτούς. Δέν γνωρίζομεν ποίαι σκέψεις θα επικρατήσιν επί του ζητήματος τούτου, έξακολουθούμεν όμως να φρονώμεν και να υποστηρίζωμεν μετά τής όρθοσύνης και άμεροληψίου κοινωνίας, ότι Δικαιοσύνη ής λειτουργοί θα ήναι, άνθρωποι, ούτινες καθ' όλα τά άλλα ήμπορεί ναείναι αξιολόγοι, ειναιδμως έμπιστοισιμενοι μέχρι μυελού όστέων υπό κομματικών παθών, δέν δύναται να έμπνήη καμμίαν εμπιστοσύνην. Και όταν έλλείπη ή προς την Δικαιοσύνην εμπιστοσύνη μίας κοινωνίας, έλλείπει τό ισχυρότερον έρεισμα τής Πολιτείας, έπομένως δέν είναι δυνατόν να ύπάρξη κατάστασις άμαλή. Άλλά τό «Συντάγμα» συμβουλεύει και έν άλλο, επίσης άλεθρίον δια την Πολιτείαν, άναστολήν, τοιςέστι τής καταδωξέσεως των κακοποιών στοιχείων και μαλακήν και έπικινή μεταχείρισιν αυτών υπό τής έξουσίας. Δικαστήρια κομματικά, και συνθηκολογήσεις πρός τους φυγοδικούς, σημαίνουσιν άποσύνθεσιν τής Κρητικής Πολιτείας, μόνον δε οι χείριστοιτών έχθρών τής Κρήτης θα ίδωσιν αυτά με άπειρον ευχαρίστησιν. Έσχατως βούλγαρος ύπουργός έξέφραξεν ευχαρίστησιν, διότι ή Κρήτη δια τής τελευταίας λύσεως παρεδόθη εις την Ελληνικήν διοίκησιν, ειδικαιολόγει δέ την ευχαρίστησιν του, διότι ταχέως ή Ελληνική διοίκησις θα εναντιαντι τής Εβρώπης. Έάν επικρατήσιν αι γνώμαι του «Συντάγματος» ό βούλγαρος ύπουργός θα άποδειχθί ότι είχε δικαίον, δεδιώς όμως δέν θα έπαντάσθη ποτέ ότι θα εύρισκε τόσο πολίτιμον επικούρον έν τω δημοσιογραφικώ όργάνω τής Αντιπολιτεύσεως.

ΕΚ ΤΗΣ ΑΓΟΥΡΕΥΣΕΩΣ ΘΕΟΤΟΚΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΡΗΤ. ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

... Ποία ήτο ή θέσις τής Κρήτης είναι γνωστόν τοίς πάσι. Και ήμεεις γνωρίζετε ποία ή θέσις τής Κρήτης από διετίας. Είχομεν την επανάστασιν του Θερισίου. Μετά την επανάστασιν αυτήν είχομεν κατάστασιν έντελώς άνωμάλων ή όποια προκάλεσι την άποστολήν εκμέρους των Δυνάμεων έπιτροπής να μελετήσιν τά πράγματα. Ποία τα συμπεράσματα, εις τά όποια ή έπιτροπή αύτη κατέληξε; Δέν είναι του παρόντος να εξετάσω ποία τά συμπεράσματα ταύτα. Άλλ' ούδεις δύναται ν' άρνιθί ότι έν Κρήτη ώς αποτέλεσμα των τελευταίων γεγονότων, επήλθε κατάσταση, την όπολην δύναται ν' αναλύσιν τις ως έξής, πολιτικός άγριος διεξαγόμενος κατά του Υπάτου Άρμοστού παρά μεγάλου κόμματος, έν Κρήτη δυσμενής των αντι-

προσώπων των δυνάμεων προς τον Υπάτον Άρμοστήν. Αύτη άτυχώς ήτο ή έν Κρήτη κατάστασις την όπολην γνωρίζει κάλλιστα ό κ. έξ Αττικής βουλευτής. Έπρεπε λοιπόν να εύρεθί λύσις τις, λύσις έπιτρέπουσα εις τον πρίγκηπα, πραγματοποιούμενης έν μέρει τής πολιτικής, την όπολην ενόμιζεν ότι είχε καθήκον ν' ακολουθήσει πολιτικώς, ή όποια έξ άγών πάντοτε ένενεπούθη αισθημάτων, πολιτικής, τής όποίας τέμμα ήτο ή ένωσις τής Κρήτης μετά τής Ελλάδος, πολιτικής όμως, ή όποια δυστυχώς ένεκα λόγων άνεξέρτητων τής θελήσεως του άπέτυχεν, έπρεπε, λέγω, να εύρεθί λύσις δι τής ικανοποιουμένων έν μέρει δυνατώ των αξιώσεων των Κρητών, δυνθί ή Πρίγκηψ να εγκαταλείπη μετά τιμής την Κρήτην, ένθα ή περαιτέρω διαμονή αυτού είχε κακαστή ού μόνον έπιμολχος, αλλά δύσκολος. Και έγω δύσκολος να μη έπω άδύνατος. Διότι είναι άδύνατον να υποθέσιν τις ότι ήδύνατο Υπάτος Άρμοστής πολεμουμένος παρά μεγάλου κόμματος και μη χείρων την ευμένειν των εκεί αντιπροσώπων των Δυνάμεων, ότι ήδύνατο να φέρη αίσια αποτελέσματα έν τή δράσει του. Και τότε τή πρωτοβουλίαν ίκείλων, τους όπολους άνεφερον, τή ενεργεία αυτών και όπως ευχαρίστησα τον κ. έξ Αττικής βουλευτήν, παροού την ενεργείαν μου έν τούτῳ έγένετο, και ούδε μάλιστα τούτου ποιούμαι, έτίθησαν βέβαις τινές, αι όποια θα έπέρευον άπ' ένος μίν των Κρητών οι πόθοι να ικανοποιηθώσιν, άπ' έτέρου δέ να κακαστή ή αναχώρησις του Πρίγκηπος δυνατή, άνευ ούδεμιάς τής άξιοπρεπειάς του θυσίας. Και ποία αι βέβαις αύται; Ανάθεσις εις τον Βασιλέα του δικαιομάτους του εκλέγειν, τό διορίζον μάλλον τον Υπάτον Άρμοστήν τής Κρήτης, άνάθεσις τής διεύθυνσεως τής χωροφυλακής εις Ελληνας αξιωματικούς, οργανισμός τής Πολιτοφυλακής παρά Ελλήνων αξιωματικών. Αύται είναι αι κύριαι βέβαις, αι όποια τότε έτίθησαν. Ποία διαπραγματεύσεις διεξήχθησαν, δέν είναι του παρόντος, ούτε έχω τό δικαίωμα να έπω τά καθήκαστα των διαπραγματευσών τούτων, αλλά δύναμαι να έπω ότι αι διαπραγματεύσεις αυτές κατέληξαν εις τό έγγραφο του Ιουλίου περί του όπολου έκαμα μνείαν ό κ. Βουλευτής. Κ. ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ, Τής 10 Ιουλίου; Γ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ, Μέλιστα. Έρωτώ τι όφείλει να πράξη ή Ελληνική Κυβέρνησις; Ποία ήταν αι παραχωρήσεις, αι άναγνωρίζομεναι υπό των Δυνάμεων δια του έγγράφου του άνακωνοθεντος την 10 εις τον Υπάτον Άρμοστήν τής Κρήτης, την 11 εις τον Βασιλέα; Ούδεις λόγος έγένετο περί υποδείξεως ή εκλογής εκ μέρους του Βασιλέως, του Υπάτου Άρμοστού. Δ. ΡΑΛΛΗΣ. Ούτε περί τής Ελληνικής Κυβερνήσεως. Γ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Ούτε περί τής Ελληνικής Κυβερνήσεως, διότι περί αυτής δέν έπρόκειτο ούτε εις τάς πρώτας διαπραγματεύσεις, αι όποια ως είπον διεξήχθησαν ότι έτίθησαν αι βέβαις τής λύσεως του Κρητικού Ζητήματος. Δέν έννοώ άλλως τε την σημασίαν τής ύμετέρας δικοπής, διότι εάν έβλεπον τό δικαίωμα τής εκλογής του Υπάτου Άρμοστού τής Κρήτης άνατιθέμενον εις τον Βασιλέα, ό όποιος εκπροσωπέ την Ελλάδα και τον Ελληνισμόν όλόκληρον, δέν ήθελον θεωρησάμενοι τής Ελληνικής Κυβερνήσεως,

είαν ταύτης δέν έγένετο μνείαν έν τή άποφάσει των Δυνάμεων. Δέν υπήρχεν έν τῶ έγγραφώ εκείνω ή άναγνώρισις του δικαιομάτους του Βασιλέως το εκλέγειν τον Υπάτον Άρμοστήν. Υπήρχον τά άλλα δύο. Υπήρχεν ό όρος δια του όπολου εκαλούοντο Έλληνες αξιωματικοί να progressivement ώς λέγει τό όρθρον τής νότας, διοκήσων την χωροφυλακήν. Υπήρχεν ό όρος ότι καθόσον θα ήτο δυνατός ό οργανισμός τής πολιτοφυλακής, ήθελον κληθί. Έλληνες όπως οργανώσων την πολιτοφυλακήν. Και έρωτώ οι δύο ούτοι όροι κα ύπάρχοντες του πρώτου δύνανται να θεωρηθώσιν ως όροι, τους όπολους ήδύνατο να συμβουλεύση ή Ελληνική Κυβέρνησις όπως γίνωσιν άκοδεκτοί; Μη ύπάρχοντες του πρώτου όρου οι δύο έτεροι όροι άπέβαινον άπραγματοποίητοι, καθόσον ή πραγματοποίησις αυτών προϋπέθετε την ύπαρξιν ειρήνης έν Κρήτη, προϋπέθετε τάξιν έν Κρήτη, ούδεμια δέ έπιτρέπετο βέβαιος έλπις ότι θα ύπήρχε τάξις και ειρήνη υπό τάς περιστάσεις ύφ' αις ή Κρήτη διετέλει. Τι όφείλει να πράξη ή Ελληνική Κυβέρνησις; Ηδύνατο αύτη να συμβουλεύση υπό τοιςάς ευρισκομένην περιστάσει την άποδοχήν άπραγματοποιήσαν όρων; ΑΛΛ' άνεξαρτήτως του έφικτού ή όχι τήςπραγματοποιήσεως αυτών ή άποδοχή αυτών ίσχυαινε ιγκατάλειψιν δια παντός του πρώτου όρου, τόσ καθ' ήμάς έχοντες μεγίστην εθνικήν σημασίαν, διότι γενομένου άποδεκτού του έγγράφου των δυνάμεων του άνακωνοθεντος την 11 Ιουλίου. πάσα επί του Κρητικού Ζητήματος διαπραγματεύσις ήθελον παύσει, του ζηνήματος θεωρουμένου ως λυθέντος. Μόνον ή αντίδρασις ή γεννηθείσα και έν Ελλάδι και έν Κρήτη κατά τής άποδοχής των όρων του έγγράφου τής 11ης Ιουλίου προεκάλεσε τάς Δυνάμεις όπως άσχοληθώσιν και πάλιν επί Ζητήματος όπερ καιτοι υπότάς σκέψεις αυτών πρό πολλού είχε τεθί παραξών λαδόντων την πρωτοβουλίαν έν τῶ Ζητήματι, πολλές συνήτησε δυσκολίας πρό τής 11ης Ιουλίου και πολλές ήτο προωριζόμενον να άπαντήσιν, πριν ή έπ' αυτόν έπεβθί ή των Μεγάλων Δυνάμεων όμόφωνος άπόφασις. Και άπόδειξις ότι μόνον την πρώτην Αύγουστου άνεκοινωνή εις την Α. Μ. τον Βασιλέα ότι αι Δυνάμεις άπεφάσισαν ν' αναθέσων εις τον Βασιλέα τό δικαίωμα του υποδεικνύειν και εκλέγειν τον Υπάτον Άρμοστήν τής Κρήτης. Και ό κ. έξ Αττικής βουλευτής με κατακρίνει διατί; Διότι συνεδούλευσα τον Υπάτον Άρμοστήν να μη άποδεχθί τους όρους του έγγράφου τής 11 Ιουλίου. Δ. ΡΑΛΛΗΣ. Δέν όδες κατά οίνα δια τουτο; Αλλά διότι περιέλαβην Νότα τής 14 Αύγουστου την περίπτωσιν τής προελεπούμένης παρατήσεως του Πρίγκηπος Γεωργίου. Έξηγήσατε αυτό εις τί όφείλεται. Γ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Οφείλεται εις την πραγματοποίησιν του πρώτου όρου του τεθέντος κατά την προκαταρκτικήν διαπραγματέυσιν, ήτις ως είπον άρχόμενος του λόγου, περιέλαβε τάς βέβαις τής λύσεως του Ζητήματος, όρου τον όπολον άποδέξατο ή Α. Μ. ό Βασιλέας και του όπολου είχε γνώσιν ή Α. Γ. ό Πρίγκηψ Γεώργιος. Δ. ΡΑΛΛΗΣ. Διατί περί προβλεπούμένης παρατήσεως, ίγένετο λόγος; Είς αυτό άπαντήσατε.